

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-4-034 **(Soruşturma)**
Karar Sayısı : 21-13/174-75
Karar Tarihi : 11.03.2021

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Burak SAĞLAM, Damla YAZ, Elif Sıdıka SARI, Alican KORKMAZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
Kartaltepe Mah. Alpay İzer Sok. No:12 İncirli, Bakırköy/İstanbul

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILAN : - Alberen Elektronik İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Cumhuriyet Mah. Adnan Menderes Cad. No:18 K:4
Alkan Plaza Çekmeköy/İstanbul
- Ata Taksimetre Muayene Servisleri Ltd. Şti.
100.Yıl Mah. Veysel Karani Cad. No:86A Bağcılar/İstanbul
- Atak Taksi Elektronik İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Tuğba ÇIRAK
Cumhuriyet Mah. İncirliçide Cad. No:8 Simpaş Bomonti
Queen Central Park K:6 D:165 Şişli/İstanbul
- Paşa Taksimetre Ltd. Şti.
100.yıl Mah. Fetih Cad. No:45A Bağcılar/İstanbul
- Tetaş Elektronik Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Murat Şahin ÜNAL
İçerenköy Mah. Çayır Cad. No:4/6 Ataşehir/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** İstanbul ilinde taksimetre satışı ve değişimi hizmeti pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyatları birlikte belirledikleri iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Kartal Kamyon, Kamyonet, Minibüs, Otobüs, Otomobil ve Şoförler Esnafı Odası'na kayıtlı iki bine yakın taksi bulunduğu, bu sayının İstanbul genelinde diğer esnaf odalarına kayıtlı taksilerle birlikte on sekiz bini bulunduğu,
- Taksimetre değişimi hizmeti veren firmalarca 2019 yılından önce taksimetrelerin eski araçtan sökülerek yeni araca takılması için alınan ücret 222,00 TL iken, 2019 yılından sonra bu ücretin 980,00 TL olduğu,
- Aynı firmalarca 2019 yılından önce yeni taksimetre alımlarında fiyat 350,00 TL iken, 2019 yılından sonra bu fiyatın 2.000,00 TL'ye yükseltildiği,
- İstanbul genelinde birkaç firmanın tekelleşerek fahiş fiyatlar uyguladığı hususlarının bulunduğu ifade edilerek konunun incelenmesi talep edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 10.06.2019 tarih ve 3814 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 24.06.2019 tarih ve 2019-4-34/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Kurulun 27.06.2019 tarihli toplantısında görüşülerek, 19-23/362-M sayı ile önarastırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) Önarastırma safhasında, 20.08.2019 tarihinde Atak Taksi Elektronik İç ve Dış Ticaret Ltd.Şti. (ATAK), Ata Taksimetre Muayene Servisleri Ltd. Şti. (ATA) ve Paşa Taksimetre Ltd. Şti.'de (PAŞA); 21.08.2019 tarihinde Tetaş Elektronik Ltd. Şti. (TETAŞ) ve Alberen Elektronik İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'de (ALBEREN); 22.08.2019 tarihinde Mobilbil Endüstri Teknolojileri Ltd. Şti.'de (MOBİLBİL) yerinde incelemelerde bulunulmuş, bazı belgeler alınmış ve bilgi istenmiştir. 22.08.2019 tarihinde ayrıca İstanbul Taksiciler ve Esnaf Odası (İTEO) Yönetim Kurulu Başkanı ile görüşme gerçekleştirilmiştir.
- (5) Söz konusu bilgi ve belgeler; ATA'nın 27.08.2019 tarih ve 5599 sayı, PAŞA'nın 27.08.2019 tarih ve 5601 sayı, TETAŞ'ın 27.08.2019 tarih ve 5608 sayı, ALBEREN'in 27.08.2019 tarih ve 5625 sayı, ATAK'ın 27.08.2019 tarih ve 5627 sayı, MOBİLBİL'in 29.08.2019 tarih ve 5693 sayılı cevabi yazıları ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ayrıca önarastırma süresince ALBEREN ve ATAK yetkililerinden edinilen bilgiler de 17.09.2019 tarih ve sırasıyla 6183 ve 6184 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (6) Yürütülen önarastırma neticesinde hazırlanan 17.09.2019 tarih ve 2019-4-034/ÖA sayılı Önarastırma Raporu, 26.09.2019 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, Kurulun 19-33/489-M sayılı kararı ile ALBEREN, ATAK, ATA, PAŞA ve TETAŞ hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (7) Soruşturma bildirimini ATA ve PAŞA tarafından 12.10.2019 tarihinde, ATAK ve TETAŞ tarafından 14.10.2019 tarihinde, ALBEREN tarafından 16.10.2019 tarihinde tebellüğ edilmiş, ALBEREN'in birinci yazılı savunması 14.11.2019 tarih ve 7957 sayı, ATA'nın birinci yazılı savunması 08.11.2019 tarih ve 7801 sayı, ATAK'ın birinci yazılı savunması 13.11.2019 tarih ve 7935 sayı, PAŞA'nın birinci yazılı savunması 08.11.2019 tarih ve 7802 sayı ve son olarak TETAŞ'ın birinci yazılı savunması 11.11.2019 tarih ve 7855 sayı ile Kurum kayıtlarına yasal süresi içerisinde intikal etmiştir.
- (8) Soruşturma kapsamında 07.01.2020 tarihinde ALBEREN ve ATAK'ta, 08.01.2020 tarihinde PAŞA Kadıköy Şubesi, ATA Kadıköy Şubesi, TETAŞ ve Taksi Yedi Yirmidört Teknolojik Hizmetler A.Ş. (TAKSİ 7/24) Kadıköy Şubesi'nde yerinde inceleme yapılmıştır. Ek olarak 21.01.2020 tarih ve 1098 sayılı yazı ile ALBEREN, ATA, ATAK, PAŞA ve TETAŞ'tan bilgi talebinde bulunulmuş, ALBEREN'in cevabi yazısı 29.01.2020 tarih ve 950 sayı ve 10.02.2020 tarih ve 1410 sayı ile, ATA'nın cevabi yazısı 06.02.2020 tarih ve 1289 sayı ve 07.02.2020 tarih ve 1333 sayı ile; ATAK'ın cevabi yazısı 03.02.2020 tarih ve 1098 sayı ile, PAŞA'nın cevabi yazısı 31.01.2020 tarih ve 1033 sayı ve 10.02.2020 tarih ve 1413 sayı ile; TETAŞ'ın cevabi yazısı 30.01.2020 tarih ve 1000 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Son olarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından iletilen bilgi ve belgeler 10.02.2020 tarih ve 1402 sayı ile MOBİLBİL tarafından iletilen bilgi ve belgeler 10.02.2020 tarih ve 1411 sayı ile; ATAK tarafından iletilen bilgi ve belgeler 21.02.2020 tarih ve 1857 sayı ile ve 10.03.2020 tarih ve 2525 sayı ile; TETAŞ tarafından iletilen bilgi ve belgeler 04.03.2020 tarih ve 2331 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (9) Süresi içinde hazırlanan 26.03.2020 tarih ve 2019-4-034/SR-01 sayılı Soruşturma Raporu ALBEREN, ATA, ATAK, PAŞA ve TETAŞ tarafından 30.03.2020 tarihinde tebellüğ edilmiştir.
- (10) ALBEREN tarafından ikinci yazılı savunmasının sunumu için 30 gün ilave süre talebinde bulunulmuş olup, söz konusu talep Kurulun 26.03.2020 tarih ve 20-16/239-M sayılı kararı doğrultusunda uygun bulunmuş ve tarafa ikinci yazılı savunmasını sunması için 30 gün ilave süre tanınmıştır. ALBEREN, ATA ve PAŞA'nın ikinci yazılı savunmaları Kurum kayıtlarına yasal süresi içerisinde intikal etmiş, ATAK ve TETAŞ ise ikinci yazılı savunmalarını yapmamışlardır.
- (11) İkinci yazılı savunmaya ilişkin olarak 10.06.2020 tarih ve 2019-4-034/EG sayılı Ek Yazılı Görüş hazırlanmış olup, bu kapsamda ATAK'ın üçüncü yazılı savunması süresi içinde Kuruma gönderilmiştir. Diğer teşebbüsler tarafından üçüncü yazılı savunma yapılmamıştır.
- (12) 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca sözlü savunma toplantısı yapılması hususunun görüşülmesi konusu 14.01.2021 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve 21-03/42-M sayı ile sözlü savunma toplantısının 03.03.2021 tarihinde yapılmasına karar verilmiştir. Sözlü savunma toplantısı anılan tarihte online olarak gerçekleştirilmiştir.
- (13) Yürütülen soruşturmaya ilişkin Rapor, Ek Görüş, toplanan deliller, yazılı, sözlü savunmalar ve incelenen dosya muhteviyatına göre nihai karar tesis edilmiştir.
- (14) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da,
- ALBEREN, ATAK ve TETAŞ'ın taksimetre ve taksilere yönelik yan ürün ve hizmetlerden tarife pazarlarında birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri,
  - Bu nedenle adı geçen teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanması gerektiği,
  - Öte yandan ATA ve PAŞA'nın eyleminin ise karteli kolaylaştırıcı eylem kapsamında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlali niteliğinde olduğundan, adı geçen teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanması gerektiği

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Taraflar

I.1.1. Alberen Elektronik İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (ALBEREN)

- (15) 2012 yılında kurulan ALBEREN, taksimetre ve takograf gibi cihazların üretimini ve satışını gerçekleştirmektedir¹. Firma taksimetre satışına ilk olarak taksimetre ve takograf üretimi faaliyetiyle iştigal eden Destaş Dijital Elektronik Sanayi ve Tic. A.Ş.'ye (DESTAŞ) ait Destaş markasının marka hakkını devralarak başlamış, daha sonra ise kendi markası altında üretime geçmiştir². ALBEREN'in ayrıca tepe lambası, taksi

¹ <http://www.alberen.com.tr/itako/TR/Kurumsal.aspx>

² ALBEREN'de yapılan yerinde incelemede, DESTAŞ firmasının faaliyetlerini bir süre önce sonlandırdığı belirtilmiştir. Daha sonra ALBEREN Genel Müdürü (.....)'dan istenen bilgiler üzerine, kendisi tarafından DESTAŞ'ın aile şirketleri olduğu ancak devir işleminden sonra herhangi bir üretim ve satış faaliyeti kalmadığı ve pasif olarak varlığını sürdürdüğü ifade edilmiştir. Ticaret Sicili'nden yapılan incelemede de,

yazıcısı ve taksi yazılımları gibi ürün ve hizmetleri de bulunmaktadır. Teşebbüs Türkiye genelinde 87 bayi ile hizmet vermekte, kendisine ait servisi bulunmamakta ve taksimetre montajı-aktarımı-değişimi gibi işlemler bayileri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Teşebbüs ayrıca İngiltere, İrlanda, Almanya, Avusturya, İtalya, Fransa, İsviçre, Slovenya, Hırvatistan, Azerbaycan, Özbekistan gibi ülkelere ihracat yapmaktadır. Teşebbüsün hisselerinin tamamı (.....)'a aittir.

I.1.2. Ata Taksimetre Muayene Servisleri Ltd. Şti. (ATA)

- (16) Ocak 2019'da kurulan teşebbüsün temel faaliyet alanı taksimetre şirketlerine metrolojik³ muayene hizmeti ve belgesi vermek üzerinedir. Teşebbüsün; (.....), (.....) ve (.....) olmak üzere üç ortağı bulunmaktadır.

I.1.3. Atak Taksi Elektronik İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti. (ATAK)

- (17) ATAK; 2016 yılında, 40 yıldır taksimetre ve taksi ürünleri üretimi yapmakta olan, Avrupa'da önemli bir pazar payına sahip olan Semitron S. A. Electronic Constructions ile yapılan ortaklık sonucu kurulmuştur⁴. Teşebbüsünün hisselerinin %(.....)'si (.....)'a, %(.....)'i (.....)'ya ve %(.....)'i (.....)'a aittir. ATAK, Smytron marka taksimetreleri Yunanistan'dan ihraç ederek satmaktadır. Şirketten alınan bilgilere göre teşebbüs 2017-2018 yılında taksimetre aktarma işlemini bünyesinde vermekte iken 2019 yılında bu işlemi bayileri aracılığıyla gerçekleştirmeye başlamıştır.
- (18) Yerinde incelemede ATAK firmasının Kale Taksi Kiralama Ltd. Şti. (KALE TAKSİ) ile aynı binanın farklı katında yer aldığı görülmüştür. İncelemede edinilen bilgilere göre KALE TAKSİ genel olarak sıfır-ikinci el otomobil alım-satımı, ticari taksi ve otomobil kiralama, ticari plaka alım ve satımı faaliyetleriyle iştigal etmektedir. KALE TAKSİ'nin %(.....) hissesi (.....)'a, %(.....) hissesi ise (.....)'a aittir. Anılan şahısların (.....) ile kardeş oldukları öğrenilmiştir. KALE TAKSİ ve ATAK arasındaki ilişki ile ilgili (.....) ile yapılan görüşmede kendisinin ATAK'ta hissedarlığı dışında ATAK ve KALE TAKSİ'de resmi olarak bir görevi bulunmadığı, ancak gayriresmi olarak her iki şirketin işleri ile ilgilendiği, öte yandan anılan şirketlerin aile şirketi olduğu ve her ne kadar hissedarlık yapıları benzeşmese de aralarında organik bağ bulunduğu belirtilmiştir.(.....)'ın anılan şirketlerin aile şirketi olduğu ve aralarında organik bağ olduğuna yönelik açıklamaları, kendisinin her iki şirketin işleri ile de gayri resmi olarak ilgilendiğine yönelik beyanları, her iki şirketin de aynı adreste faaliyet göstermesi ve aşağıdaki belgelerde yer aldığı üzere bazı çalışanların her iki şirketin de işleriyle ilgilendiği göz önünde bulundurulduğunda⁵, ATAK ve KALE TAKSİ'nin aynı ekonomik bütünlük içerisinde değerlendirilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Öte yandan yerinde incelemelerde (.....)'ın ATAK'la ilgili yazışmalarının da KALE TAKSİ uzantılı e-posta adresinden yapıldığı görülmüştür, tarafça yapılan açıklamada söz konusu durumun e-posta sistemi kurulurken (.....)'ın e-postasının KALE TAKSİ uzantılı olarak ayarlanmasından ve sonrasında da aynı e-posta adresini kullanmaya devam etmesinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Bu bağlamda aşağıda kaletaksi uzantılı e-posta adreslerinden elde edilen yazışmaların esasen ATAK firmasını ilgilendirdiği vurgulanmalıdır.

I.1.4. Paşa Taksimetre Ltd. Şti. (PAŞA)

- (19) 2019 Şubat'ta ATAK'ın bayisi olarak faaliyetine başlayan PAŞA, hâlihazırda ATAK'ın

DESTAŞ'ın hissedarlık yapısının %(.....) Hayati Uluğ, %(.....) Arif Erdem ULUĞ, %(.....) Talha Özay ULUĞ ve %(.....) Özcan ULUĞ şeklinde olduğu görülmektedir.

³ Ölçüm ile ilgili anlamına gelmektedir.

⁴ <https://www.ataktaksimetre.com/tr/kurumsal>

⁵ Bkz. Dipnot 13.

yanı sıra ALBEREN'in de bayiliğini yapmaktadır. Bu kapsamda, bayisi olduğu iki markanın taksimetrelerinin satışı, değişimi, aktarılması (var olan taksimetrenin yeni araca aktarılması), tamiri, servisi vb. hizmetleri vermektedir. Teşebbüsün hisselerinin %(. . . . .)'si (. . . . .)'a, %(. . . . .)'si (. . . . .)'a aittir.

I.1.5. Tetaş Elektronik Ltd. Şti. (TETAŞ)

- (20) 1998 yılında kurulan TETAŞ, elektronik takograf üreterek faaliyetine başlamıştır. Taksimetre üretimine ise 2001 yılında başlamıştır. İlerleyen yıllarda üretime devam eden TETAŞ'ın ihracat faaliyetleri de bulunmaktadır⁶. Teşebbüsün hisselerinin %(. . . . .)'i (. . . . .)'e, %(. . . . .)'i ise (. . . . .)'ya aittir.

I.2. İlgili Mevzuat, Pazar ve İşleyiş Hakkında Genel Bilgiler

- (21) Taksimetre Muayene Yönetmeliği'nin 4. maddesinde taksimetre şu şekilde tanımlanmaktadır: *“Taksimetre: Takıldığı taksinin özelliklerine ve ayarlandığı tarife esas alınarak yolcunun ödemesi gereken ücreti taksimetre ücret hesaplama yöntemine göre sürekli olarak hesaplayabilen ve ücret göstergesinde gösterebilen ölçü aletini ifade eder.”* Taksimetre, bu işlemi aracın tekerleklerinden aldıkları hareket bilgisini önceden yüklenmiş tarife değerleri ile çarparak yapmaktadır⁷.
- (22) Taksimetre, 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu kapsamında bir ölçü aleti olup piyasaya arzı ile ilgili olarak 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümlerine tabidir.
- (23) Taksimetrelerin ayarlanması ve damgalanması 3516 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmaktadır. Söz konusu Kanun'un kapsamını belirleyen 2. maddesi şu şekildedir:

“Uzunluk, alan, hacim, ağırlık ölçüleri, areometreler, hububat muayene aletleri, elektrik, su, havagazı, doğalgaz, akaryakıt sayaçları, taksimetreler, naklimetreler, akım ve gerilimölçü transformatörleri ile demiryolu yük ve sarnıçlı vagonlarının muayenesi, ayarlanması ve damgalanması bu Kanun hükümlerine göre yapılır.

Cumhurbaşkanı, bu maddede yer almayan herhangi bir ölçü ve ölçü aletini bu Kanun kapsamına alabilir.”

- (24) Aynı Kanun'un 7. maddesi ile Türkiye'de yapılan veya dışarıdan getirilen ölçü ve ölçü aletlerinin üzerine, bunları yapan şahıs veya firmaya ait özel bir markanın; kolaylıkla okunabilecek, silinmeyecek ve ölçü ve ölçü aletinden ayrılmayacak şekilde konulması ve Bakanlığa kaydettirilmiş olması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca taksimetrelerin muayene ve damgalanmaya kabul edilmeleri için bunların kullanışlı tip ve sistemde olduklarının Bakanlıkça önceden onaylanmış olması gerekmektedir.
- (25) İlk, periyodik ve stok muayenelerinde doğru oldukları anlaşılan ölçü ve ölçü aletleri damgalanmaya elverişli buldukları takdirde damgalanır⁸. Damgalanmaya elverişli bulunmayan ölçü ve ölçü aletleri için damga yerine geçmek üzere bir belge verilir (Madde 13). Damgalanmamış ölçü ve ölçü aletlerinin satışa arzı veya satılması, satışına aracılık edilmesi, alım satımda kullanılması veya alım satım yerlerinde

⁶ <http://www.tetaselectronic.com/TR/Default.aspx>

⁷ <https://msgm.sanayi.gov.tr/page.html?sayfald=4f11dc67-8ffe-42a2-bada-345cd395d2a0&lang=tr>

⁸ Taksimetre Muayene Yönetmeliği'nin 4. maddesinde damga şu şekilde tanımlanmaktadır: *“Damga: Muayene servisleri tarafından muayene sonucu uygun olduğu anlaşılan taksimetrenin, ayarlarına müdahale edilebilecek tüm noktalarına, muayene işlemleri tamamlandıktan sonra geri dönüşümsüz olarak bir kez kullanılabilen, çıkartıldığında tahrip olan ve üzerinde bu Yönetmelik hükümlerinin gerektirdiği bilgileri taşıyan mühürleme sistemini ifade eder.”*

bulundurulması yasaktır (Madde 14/b)⁹.

- (26) İlk, periyodik ve stok muayeneleri sonunda damgalanan veya yerine belge verilen ölçü ve ölçü aletleri için muayene ve damgalama ücreti Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle (Taksimetre Muayene Yönetmeliği) belirlenmektedir (Madde 17). Bakanlıkça tespit edilen tarifeler üstünde ücret talep etmek veya almak yasaklanmıştır (Madde 14/g).
- (27) Taksimetrelerin ithalatı ve ihracatı, Ölçü ve Ölçü Aletlerinin İthalat ve İhracatında Uygulanacak İşlemlere dair Yönetmelik ile düzenlenmiştir. Bahsi geçen Yönetmelik'in 5. maddesine göre Avrupa Birliği mevzuatından uyumlaştırılan yönetmelikler kapsamında olan, ilgili teknik düzenlemesine uygun olarak; tip onayı alınmış, muayene işlemleri, muayene işaretleri ve/veya damgalama işlemleri yapılmış ve muayene kuruluşu/onaylanmış kuruluş ile işlemleri tamamlanmış olan ölçü ve ölçü aletleri herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın ithal edilir. Aynı Yönetmelik'in 6. maddesi ise ölçü aletlerinin ihracatı için Bakanlık ya da il müdürlüğünden izin alınmasının gerekmediğini hüküm altına almıştır.
- (28) Piyasaya arz edilen ve/veya kullanıma sunulan taksimetrelerin periyodik muayenelerinin Taksimetre Muayene Yönetmeliği hükümlerine göre iki yılda bir yaptırılması gerekmektedir, ilk muayenenin geçerlilik süresi ise üç yıldır. Tarife değişikliği yapılması, farklı ebattaki lastik değişimleri, taksimetrenin herhangi bir nedenle mührünün sökülerek tamir edilmesi halinde ise iki yıllık süre beklenmeksizin yeniden periyodik muayene yaptırılması gerekir. Taksimetre Muayene Yönetmeliği'nin 7. maddesinin (9). bendinde taksimetrelerin muayene işlemlerini yapan muayene servislerinin ve bu muayene servislerinde çalışan personelin bu Yönetmelik hükümlerine göre İl Müdürlüklerince belgelendirilmiş olması gerektiği belirtilmektedir.
- (29) Taksimetrelerin tamir ve ayar işlemleri ise Ölçü ve Ölçü Aletlerinin Tamir ve Ayarını Yapacak Kişilere Verilecek Yetki Belgesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre Bakanlık tarafından belgelendirilen işyerlerinde, yine aynı Yönetmeliğe göre aynı işyeri için belgelendirilen yetkili personel tarafından gerçekleştirilmektedir. Tamir-ayar işlemleri sadece Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş taksimetre tamir ve ayarını yapmaya yetkili servis ve kişilere yaptırılmalıdır¹⁰.
- (30) Taksimetreler ile ilgili hususlarda T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü yetkilidir.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (31) Başvuru konusu taksimetre satışı ve değişimi yapan şirketlerin, taksimetrelerin satış ve değişim (aktarma) fiyatlarını birlikte belirlemek suretiyle rekabeti bozdukları yönündedir. Bu çerçevede, ilgili ürün pazarı genel anlamda taksimetre satışı ve değişimi pazarı olarak tanımlanabilir. Diğer yandan, yerinde incelemeler sırasında incelenen tarafların taksimetre satış ve değişiminin yanında taksilere yönelik başka yan ürün ve hizmetlerin de (tepe lambası, dama, plaka yazısı, canbus modülü, vb.) satışını yaptığı görülmüştür. Bu bağlamda söz konusu ürünler de taksilere yönelik yan ürün ve hizmetlerin satışı pazarı tanımı altında değerlendirilebilir. Bununla birlikte

⁹ 3516 sayılı Kanun'un 9. maddesinde gösterilen ilk, periyodik ve ani muayenelerle şikayet ve stok muayenelerinin usul ve esaslarının tespiti ve bunların kimler tarafından, ne şekilde ve ne suretle yapılacaklarını ve muayeneye tabi ölçü ve ölçü aletleri sahiplerinin veya bunları kullananların görev ve sorumlulukları ile tabi olacakları yükümlülükleri ayrıca *Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliği* ile de ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

¹⁰ <https://msgm.sanayi.gov.tr/page.html?sayfald=4f11dc67-8ffe-42a2-bada-345cd395d2a0&lang=tr>

şikâyetlerin niteliği itibarıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yatay fiyat tespitine ilişkin olması nedeniyle, dosya kapsamında kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (32) Şikâyet konusu İstanbul ilinde taksimetre satış ve değişim fiyatlarında yaşanan artış olmakla beraber, incelenen taraflar taksimetre satışı-değişimi ve taksilere yönelik yan ürünlerin satışı faaliyetlerini tüm Türkiye'de gerçekleştirmektedirler. Dolayısıyla tarafların faaliyet alanı tüm Türkiye'yi kapsadığından ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.4. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler¹¹

I.4.1. TETAŞ'ta Yapılan Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (33) ALBEREN Genel Müdürü (.....) tarafından TETAŞ hissedarı (.....) ve ATAK Hissedarı (.....)'a gönderilen "Alberen 2019 Fiyatları" 26.12.2018 tarihli 08.30 saatli yazışmada şu ifadeler yer almaktadır (Yazışma-1):

"s.a.

Aağıdaki fiyatlara KDV Dahil Değildir.

Taksimetre Tüm Türkiye Perakende Satış Fiyatı (.....)₺

İstanbul'da müşteriye fatura kesilirken

Taksimetre (.....)₺ ve Tarife (.....)₺ olarak ayrı keseceğiz. Eğer Tarife Faturamız yada makbuzumuz KDV siz olursa o zaman (.....)₺ olarak kesilecek.

Tepe Lambası Satış fiyatları

Kare Siyah Esnaf (.....)₺ son kullanıcı (.....)₺

Kare Gencer Esnaf (.....)₺ son kullanıcı (.....)₺

Alberen marka standart tepe lambası Esnaf (.....)₺ son kullanıcı (.....)₺ bunu ürünü bize maliyeti (.....)\$

Kapı yazısı yeni olacak olan malzeme maliyeti (.....)\$ işçilik 1 eleman 15 dak

Dama malzeme maliyet (.....)işçilik 1 eleman 30 dak

2019 için işçilik (.....)₺/saat

Dün bana ulaşan görsellerle dolu fiyat tablosu güzeldi oradan mühür çıkarılarak yeniden o şekilde yeni fiyatlarla düzenlenebilir.

Alberen Aktarma için fiyat tavsiyesi

İşçilik (.....)₺

Tepe lambası kare siyah (.....)₺

Yazılar Dama ve kapı (.....)₺"

- (34) TETAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, "TAVSİYE EDİLEN 2019 FİYAT LİSTESİ" başlıklı fiyat tablosu şu şekildedir:

TAVSİYE EDİLEN 2019 FİYAT LİSTESİ	
Taksimetre	(.....)
Tepe Lambası Klasik	(.....)
Ayaklı	(.....)
Kabartmalı	(.....)

¹¹ Aşağıda yer alan yazım, imla hataları belgedeki orijinal ifadelerin aktarılmasından kaynaklanmaktadır.

Modern	(.....)
Slim	(.....)
Plaka Yazı	(.....)
Dama	(.....)
Dönüştürücü	(.....)
Aktarma	(.....)
Tarife	(.....)
Tarife Kontör Türkiye	(.....)
Taksimetre Türkiye Perakende Satış	(.....)
Servis Taksimetresi İstanbul	(.....)

Bayi Alış Fiyatı (.....) TL

Tavsiye Fiyatları KDV Hariçtir

(35) 11.03.2019 tarihli fiyat listesini gösterir belge aşağıdaki gibidir:

TAMİR AYAR SERVİSİ 11.03.2019 TARİHLİ FİYAT LİSTESİ	
Taksimetre A1	(.....)
Montaj Ücreti	(.....)
Tarife Ücreti	(.....)
Tamir Ayar Formu	(.....)
Kalibrasyon + Ayar	(.....)
Tamir Ayar Formu	(.....)
Klasik Levha	(.....)
Taki Levha	(.....)
Lüks Levha	(.....)
Levha Montajı	(.....)
Dama Uygulaması	(.....)
Yazı Uygulaması	(.....)
Servis Taksimetresi	(.....)
Can c3 Dönüştürücü	(.....)
Yazı Sökme İşlemi	(.....)

Fiyatlarımız KDV hariçtir

Araç için aktarma işlemi : montaj + kalibrasyon ayar + tamir ayar formu

Yeni taksimetre : taksimetre + montaj + tarife ücreti + tamir ayar formu

(36) TETAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen TETAŞ çalışanı (.....)'tan TETAŞ çalışanları (.....) ve (.....)'a gönderilen ve bilgi kısmında TETAŞ Hissedarları (.....) ve (.....)'in bulunduğu 02.04.2019 tarih ve "Bayi Satış Fiyatı" konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır (Yazışma-2):

"merhabalar,

İsteyen bayilere gönderilmek üzere tavsiye edilen bayi satış fiyatları yazısı ekte gibidir.

Değerli Bayilerimiz,

01.04.2019 tarihi itibarıyla bayilerimize tavsiye edilen güncel satış fiyatlarımız aşağıdaki

gibidir:

A-1 Tetaş Taksimetre Perakende Satış Fiyatı : (.....)TL + KDV

Tarife Birim Fiyatı : (.....)TL + KDV

Bilgilerinize sunar, çalışmalarınızda başarılar dileriz.”

- (37) (.....)@atataksimetre.com e-posta adresi tarafından ALBEREN Genel Müdürü (.....), ATAK Hissedarı (.....), TETAŞ Hissedarı (.....)'ya ve (.....)@vesaselektronik.com e-posta adresine¹² gönderilen 07.05.2019 tarih ve “07.05.2019 ATA GÖZTEPE KASA” konulu e-postanın “07.05.2019 ATA GÖZTEPE KASA.xlsx” başlıklı ekinde aşağıdaki tablo yer almaktadır (Yazışma-3):

.....(TİCARİ SIR).....

- (38) (.....)@atataksimetre.com e-posta adresi tarafından ALBEREN Genel Müdürü (.....), ATAK Hissedarı (.....), TETAŞ Hissedarları (.....), (.....) ve (.....)@vesaselektronik.com e-posta adresine gönderilen, bilgi kısmında ise ek olarak TETAŞ Finans Müdürü (.....), Alberen Ticaret Müdürü (.....) ve ATAK Muhasebe Bölümü Yetkilisi (.....)'in bulunduğu 08.05.2019 tarih ve “08.05.2019 ATA GÖZTEPE KASA” konulu e-postanın “08.05.2019 ATA GÖZTEPE KASA.xlsx” başlıklı eki şu şekildedir (Yazışma-4):

.....(TİCARİ SIR).....

I.4.2. ALBEREN’ de Yapılan Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (39) ALBEREN Genel Müdürü (.....) ile KALE TAKSİ¹³ Bilgi İşlem çalışanı (.....) arasında geçen bilgi kısmında ATAK Hissedarı (.....)'ın bulunduğu “RE: 26 araLIK ATAK.xlsx” konulu, 26.12.2018 tarihli 12.12-12.57 saatleri arasında geçen yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır (Yazışma-5):

(.....) (KALE TAKSİ)

“Tabiki. Görselli olan yerde kdv dahil fiyatı yazıyor, diğer sayfada kdv'siz ve kdv'li fiyatı yazmaktadır.”

(.....) (ALBEREN)

“Ben email de tavsiye niteliğinde yazmıstım. Ortak gorus olunca yeniden düzenleriz. Fiyatları her zaman KDV haric belirtiyoruz ki hem vergi bizim paramız değil hemde göze çok gelmesin, neticede %18 ekleniyor”

(.....) (KALE TAKSİ)

“Merhaba

Sizin tavsiye üzerine düzenleme yaptım. Paketlerden mühür ücretini çıkarttım.

Görsel şablona da kdv dahil olan fiyatı yazdım. Diğer excel sayfasından daha geniş

¹² İnternet üzerinden yapılan araştırmada Vesaş Elektronik'in TETAŞ'ın bayisi olarak faaliyet gösterdiği görülmektedir (www.vesaselektronik.com).

¹³ Atak Hissedarı (.....) ile yapılan görüşmede (.....)'nin KALE TAKSİ çalışanı olmakla beraber ATAK dahil olmak üzere birkaç grup firmasının daha bilgi işlem işlerine baktığı belirtilmiştir. (.....) yazışmalarında kaletaksi uzantılı e-posta adresi kullanmaktadır.

SARI-TURK. G.PAKET 11	SARI-TURK. G.PAKET 12	SARI-TURK. G.PAKET 13	SARI-TURK. G.PAKET 14	SARI-TURK. G.PAKET 15	SARI-TURK. G.PAKET 16
Sıfır Taksimetre: (.....)₺ Yazılar: (.....)₺ (.....)₺ Matrah: (.....)₺ KDV: (.....)₺ Fatura Tutar: (.....)₺ Mühür: (.....)₺ Genel Toplam: (.....)₺	Sıfır Taksimetre: (.....)₺ Yazılar: (.....)₺ Dama: (.....)₺ (.....)₺ Matrah: (.....)₺ KDV: (.....)₺ Fatura Tutar: (.....)₺ Mühür: (.....)₺ Genel Toplam: (.....)₺	Servis Taksimetre: (.....)₺ İşçilik: (.....)₺ Matrah. KDV. Fatura Tutar: Genel Toplam:	Aktarma: (.....)₺ (.....)₺ Matrah: (.....)₺ KDV: (.....)₺ Fatura Tutar: (.....)₺ Mühür: (.....)₺ Genel Toplam: (.....)₺	Taksimetre (.....)₺ (.....)₺ Matrah: (.....)₺ KDV: (.....)₺ Fatura Tutar: (.....)₺ Mühür: (.....)₺ Genel Toplam: (.....)₺	Mühür: (.....)₺ Matrah: (.....)₺ Kdv: (.....)₺ Fatura Tutar: (.....)₺ Genel Toplam: (.....)₺
SARI-TURK. G.PAKET 17	SARI-TURK. G.PAKET 18				
Aktarma: (.....)₺ Yazılar: (.....)₺ (.....)₺ Matrah: (.....)₺ KDV: (.....)₺ Fatura Tutar: (.....)₺ Mühür: (.....)₺ Genel Toplam: (.....)₺	Aktarma: (.....)₺ Yazılar: (.....)₺ Dama: (.....)₺ (.....)₺ Matrah: (.....)₺ KDV: (.....)₺ Fatura Tutar: (.....)₺ Mühür: (.....)₺ Genel Toplam: (.....)₺				

- (41) KALE TAKSİ çalışanı (.....) tarafından ALBEREN Genel Müdürü (.....)'a gönderilen "2019 Tavsiye Fiyat Listesi.xlsx" konulu, 31.12.2018 tarihli yazışmanın "2019 Tavsiye Fiyat Listesi.xls (11 KB)" başlıklı ekinde aşağıdaki hususlar yer almaktadır (Yazışma-7):

TAVSİYE EDİLEN 2019 FİYAT LİSTESİ	
Taksimetre	(.....)
Tepe Lambası Klasik	(.....)
Ayaklı	(.....)
Kabartmalı	(.....)
Modern	(.....)
Slim	(.....)
Plaka Yazı	(.....)
Dama	(.....)
Dönüştürücü	(.....)
Aktarma	(.....)
Tarife	(.....)
Tarife Kontör Türkiye	(.....)
Taksimetre Türkiye Perakende Satış	(.....)

Servis Taksimetresi İstanbul	(.....)
Bayi Alış Fiyatı (.....) TL	

- (42) ALBEREN’de yapılan yerinde incelemede elde edilen KALE TAKSİ çalışanı (.....) ile ALBEREN Genel Müdürü (.....) arasında yapılan 06.03.2019 tarihli yazışmada şu ifadeler yer almaktadır (Yazışma-8):

(.....) (KALE TAKSİ)

“Merhabalar (.....) Bey,

(.....) beye attığınız kasa dosyalarını

(.....)@ataktaksimetre.com

(.....)@ataktakimetre.com.

Atarmısınız.

Sadece mail (.....) Beye geliyor.”

(.....) (ALBEREN)

“(.....) merhaba,

Email benden değil şubelerden geliyor. Sabah (.....) Bey’e söyledim dün gelmemiş şubelerden sizin ekibe, servisleri arayarak bilgi güncellendi. Bugünden itibaren sorun olmaması lazım.”

ALBEREN’de yapılan yerinde incelemede elde edilen 01.04.2019 tarihli fiyat listesini gösterir belge aşağıdaki gibidir:

01.04.2019 BAYİ FİYAT LİSTESİ	
Taksimetre Satış	(.....)
Taksimetre Alış	(.....)
Tepe Lambası Klasik	(.....)
Mekanik Sensör	(.....)
Elektronik Sensör	(.....)
Ford Dönüştürücü	(.....)
M12 Ayna Cam	(.....)
Taksi Tarife Alış	(.....)
Tarife Satış	(.....)

FİYATLAR KDV HARIÇTİR

I.4.3. ATA’da Yapılan Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (43) ALBEREN Genel Müdürü (.....) tarafından “KADIKOY ATA MUAYENE SERVİSİ”, “KADIKOY PASATAKSİMETRE”, “BAGCILAR PASATAKSİMETRE” ve “BAGCILAR ATA MUAYENE SERVİSİ” e-posta adreslerine gönderilen 28.02.2019 tarihli “Dikkat edilmesi gereken noktalar!” konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır (Yazışma-9):

(.....) (ALBEREN)

- (44) “Yapılan İşlemlerin aşağıdaki gibi yazılması lazım ve 1 den fazla işlem olması halinde aralarına “-“ koyalım.

1. Aktarma

2. Yeni Taksimetre ise Kodu yeterli. Örnek M12 yada PS6

3. Servis Taksimetresi

4. Kapı Yazısı

5. Dama

6. Tarife

7. Tepe Lambası Kodu yeterli. Örnek olarak : LT1 Turkuaz

8. Tamir yada Parça değişimi

- Plaka yazılırken Format "34 TBT 34" olarak yazılmalıdır.
- Taksimetre Seri No yazılırken Taksimetre Markasını belirlemek için önüne Taksimetre Kodu, sonrasına Seri No yazalım. Örnek "M12-12345"
- Ruhsat Sahibini yazarken İsim ve Sosisim Başharfleri Büyük olması yeterli. Örnek "Ahmet Bozkurt"
- Cep Tel No bölümüne mutlaka Ruhsat Sahibi Cep Tel yazalım.

Son halini yarın vererek Pazartesiye hazır edeceğiz inşallah. O yüzden yarın sabahdan bana deneme tabloları gönderin, teyitleşelim. Etekilerde bir düzenleme daha yaptım, bunları kullanalım."

- (45) Yukarıda yer verilen e-postanın ekinde, TETAŞ'ta elde edilen kasa raporlarıyla aynı formatta tutulan, "PAŞA GÖZTEPE GÜNLÜK KASA RAPORU", "PAŞA BAĞCILAR GÜNLÜK KASA RAPORU", "ATA BAĞCILAR GÜNLÜK KASA RAPORU" ve "ATA GÖZTEPE GÜNLÜK KASA RAPORU" başlıklı yukarıda yer verilen formatı özetleyen örnek excel tabloları yer almaktadır.

I.4.4. PAŞA' da Yapılan Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (46) TETAŞ'ta elde edilen kasa raporlarıyla aynı formatta tutulan, "PAŞA BAĞCILAR GÜNLÜK KASA RAPORU" başlıklı belgelere ulaşılmış olup, bahsi geçen belgelere aşağıda yer verilmektedir:

.....(TİCARİ SIR).....

.....(TİCARİ SIR).....

- (47) "MAYIS 2018 AYI TAKSİ GALERİ FİYATLARI" başlıklı belgeye aşağıda yer verilmektedir:

G.Paket 1	G.Paket 2	G.Paket 3
TAKSİMETRE (.....)₺ LT1 (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	TAKSİMETRE (.....)₺ LT2 (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	TAKSİMETRE (.....)₺ LT3 (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺
G.Paket 4	G.Paket 5	G.Paket 6
AKTARMA (.....)₺ LT1 (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	AKTARMA (.....)₺ LT2 (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	AKTARMA (.....)₺ LT3 (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺
G.Paket 7	G.Paket 8	G.Paket 9
TAKSİMETRE (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	TAKSİMETRE (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	TAKSİMETRE (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺
M.Paket10 (KALİBRASYON)	M.PAKET 11	M.PAKET 12
KALİBRASYON (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ MÜHÜR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ KDV (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	TAKSİMETRE (.....)₺ YAZILAR (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺	KAPAK (.....)₺ İSKONTO (.....)₺ TUTAR (.....)₺ KDV (.....)₺ FATURA TUTAR (.....)₺ KALİBRASYON (.....)₺ GENEL TOPLAM (.....)₺
O ARAÇ SERVİS TAKSİMETRE İLE MUAYENEYE GİDERSE (.....)TL EKSTRA ÜCRET ALINACAKTIR.		

- (48) "TETAŞ ELEKTRONİK TAMİR AYAR SERVİSİ 01.04.2019 TARİHLİ FİYAT LİSTESİ" başlıklı belgeye aşağıda yer verilmektedir:

<i>TETAŞ ELEKTRONİK TAMİR AYAR SERVİSİ 01.04.2019 TARİHLİ FİYAT LİSTESİ</i>	
<i>TETAŞ A1 TAKSİMETRE</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>MONTAJ ÜCRETİ</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>TARİFE ÜCRETİ</i>	<i>(.....)+ KDV</i>
<i>YENİ TAKSİMETRE + MONTAJ + TARİFE (.....)TL + KDV</i>	
<i>MEVCUT TAKSİMETRE AKTARMA</i>	<i>(.....)+ KDV</i>
<i>KALİBRASYON + AYAR</i>	<i>(.....)+ KDV</i>
<i>AKTARMA + KALİBRASYON + AYAR (.....)TL + KDV</i>	

<i>TAKSİ LEVHALARI</i>	
<i>KLASİK LEVHA</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>TAKİ LEVHA</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>LÜX LEVHA</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>LEVHA MONTAJI</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>

Servise gelen arabaların levhası mevcut ise montaj ücreti uygulanır

<i>DAMA UYGULAMASI</i>	<i>(.....)TL+ KDV</i>
<i>KAPI YAZILAR UYGULAMASI</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>DÖNÜŞTÜRÜCÜ</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>SERVİS TAKSİMETRESİ</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>YAZI SÖKME İŞLEMİ</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>
<i>TAMİR AYAR FORMU</i>	<i>(.....)TL + KDV</i>

- (49) "PAŞA TAKSİMETRE SERVİSİ FİYAT LİSTESİ 02.04.2019 İTİBARIYLA" başlıklı fiyat listesi şu şekildedir:

TAVSİYE EDİLEN 2019 FİYAT LİSTESİ	
<i>Taksimetre M12</i>	<i>(.....)</i>
<i>Taksimetre PS6</i>	<i>(.....)</i>
<i>Montaj</i>	<i>(.....)</i>
<i>Kalibrasyon + Ayar</i>	<i>(.....)</i>
<i>Tarife</i>	<i>(.....)</i>
<i>Tepe Lambası Montaj</i>	<i>(.....)</i>
<i>Tepe Lambası Klasik</i>	<i>(.....)</i>
<i>Ayaklı</i>	<i>(.....)</i>
<i>Kabartmalı</i>	<i>(.....)</i>
<i>Modern</i>	<i>(.....)</i>
<i>Slim</i>	<i>(.....)</i>
<i>Plaka Yazı</i>	<i>(.....)</i>

Plaka Yazı Sökme	(.....)
Dama	(.....)
Tamir Ayar Formu (TAF)	(.....)
Dönüştürücü	(.....)
Servis Taksimetresi	(.....)

Yeni Taksimetre: M12/PS6 + Tarife + Montaj + TAF

Aktarma: Montaj + Kalibrasyon + Ayar + TAF

Müşterinin Tepe lambası mevcut ise: Tepe Lambası Montaj

Tepe Lambası: Tepe Lambası Fiyatı + Tepe Lambası Montaj

FİYATLARIMIZ KDV HARİÇTİR.”

I.5. Değerlendirme

I.5.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (50) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, “*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.*” hükmüne yer verilerek amacı veya etkisi rekabeti engelleme, sınırlama veya bozma olan teşebbüsler arası anlaşmalara, uyumlu eylemlere ve teşebbüs birliklerinin kararlarına karşı genel bir yasaklama getirilmiş, aynı maddenin (a) bendinde ise, “*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*” ihlal örnekleri arasında sayılmıştır. Bu çerçevede, Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren, fiyat tespiti ve pazar paylaşımı gibi unsurlar içeren yatay anlaşmalar *per se* yasak kabul edilmektedir¹⁴.
- (51) Söz konusu madde hükmünün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabeti bozucu nitelikteki anlaşmaların varlığı halinde, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalar, serbest piyasa ekonomisinden elde edilmesi beklenen faydaları azaltarak kaynakların etkinsiz kullanılmasına ve serbest piyasa sisteminin sağladığı refahın piyasadaki aktörlere hak etmedikleri oranda dağılmasına yol açar. Diğer bir deyişle, bu tür anlaşmalara taraf olan teşebbüsler, normal rekabet şartları içinde elde edemeyecekleri kârlara ulaşarak bu ekonomik faaliyetlerle yaratılan refahın çoğunu kendilerine aktarma olanağına sahip olur ve serbest piyasa ekonomisinin sağlıklı bir şekilde işlemlerini engellerler¹⁵.
- (52) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde, “*Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur.*” denilmektedir. Bu bağlamda anlaşmanın varlığı için tarafların kendilerini bağlı hissettikleri herhangi bir uzlaşmanın mevcut olması yeterli görülmüştür¹⁶.

¹⁴ 12-58/1556-558 sayılı Kurul kararı.

¹⁵ 14-17/330-142 sayılı Kurul kararı.

¹⁶ 13-13/198-100 sayılı Kurul kararı.

- (53) Diğer yandan lafzında da görüldüğü üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren yatay nitelikteki bir anlaşma amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı bir nitelik taşıyorsa bu anlaşmanın sonucunda rekabeti kısıtlayıcı bir etki ortaya çıkıp çıkmadığının ayrıca incelenmesine gerek bulunmamakta, bu tür rekabeti sınırlayıcı amaç taşıyan anlaşma çabası içine girilmesi dahi ihlal için yeterli sayılmaktadır. Genel olarak fiyat tespiti, miktar sınırlaması, pazar ve müşteri paylaşımı içeren anlaşmalar rekabeti kısıtlayıcı amaç taşıyan anlaşmalar olarak kabul edilmekte ve bu tür anlaşmalar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki anlaşmalara yönelik aynı Kanun'un 5. maddesi ile getirilen muafiyetten de yararlanamamaktadır.
- (54) 4054 sayılı Kanun'da, rekabet ihlallerinin ispatı bakımından serbest delil sistemi kabul edilmiştir¹⁷. Bu sistemde, delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus belgenin kime ait olduğu ya da nerede elde edildiği değil, içerik itibarıyla neyi ifade ettiğidir. Bu kapsamda delil içerikleri tüm delillerin bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutulması ile anlam ifade edebilmektedir. Delillerin bütüncül değerlendirilmesi ilkesi gereği, teşebbüslerin tek bir uzlaşmanın tarafı olduğunun gösterilmesinin ardından soruşturmaya esas teşkil eden delillerin her birinin ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmediği gibi, teşebbüsler hakkındaki diğer belgelerde her bir teşebbüs hakkında ihlal iradesini gösteren bir bilgi yahut beyanın yer alması da gerekmemektedir¹⁸.
- (55) İlave olarak sözü edilen ilke, her bir teşebbüsten ihlale ilişkin delil elde edilmesinin zorunlu olmadığını da ifade etmektedir. Zira her bir teşebbüsten ihlale ilişkin delil elde edilmesinin zorunlu olduğu yönündeki bir kabulün, Kurulun 01.02.2002 tarih ve 02-06/51-24 sayılı kararında da ifade edildiği üzere, delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüslerin ödüllendirilmesine yol açacağı açıktır.
- (56) Yerinde incelemelerde elde edilen belgeler incelendiğinde öncelikle ALBEREN ve TETAŞ'tan elde edilen 26.12.2018 tarihli iki yazışma dikkati çekmektedir (Yazışma-1 ve Yazışma-5). Anılan tarihte saat 08.30'da ALBEREN Genel Müdürü tarafından TETAŞ ortağı (.....) ve ATAK hissedarı (.....)'a gönderilmiş olan "*Alberen 2019 Fiyatlar!*" konulu yazışmada ALBEREN Genel Müdürü tarafından 2019 yılında taksimetrelerin satışı, değişimi ve taksilere yönelik yan ürün ve hizmetlerin satışı için uygulayacakları fiyatların rakip firmalara iletildiği görülmektedir. Ayrıca ALBEREN Genel Müdürü'nün anılan e-postadaki, "*Dün bana ulaşan görsellerle dolu fiyat tablosu güzeldi oradan mühür çıkarılarak yeniden o şekilde yeni fiyatlarla düzenlenebilir.*" şeklindeki ifadesinden fiyatlara yönelik iletişimin anılan e-posta öncesinde başladığı anlaşıldığı gibi, rakip firmanın kendi fiyatlarına ve fiyat görsellerine ilişkin bilgileri ALBEREN'e göndererek tarafların taksimetre ve diğer ürün ve hizmetlere yönelik fiyatlar konusunda ortak bir anlayış geliştirme çabası içinde olduğu gözlenmektedir. Nitekim ALBEREN Genel Müdürü tarafından rakip firmalara gönderilen Yazışma-1 taksimetre fiyatından, tepe lambası, dama, tarife, aktarma, yazı gibi ürün ve hizmetler ve hatta işçilik fiyatlarına kadar pek çok hususu kapsamaktadır. Aynı gün ilerleyen saatlerde ALBEREN Genel Müdürü ve KALE TAKSİ çalışanı arasında geçen başka bir yazışmada ALBEREN Genel Müdürü'nün "*Ben email de tavsiye niteliğinde yazmıstım. Ortak gorus oluşunca yeniden düzenleriz. Fiyatları her zaman KDV haric belirtiyoruz ki hem vergi bizim paramız değil hemde göze çok gelmesin, neticede %18 ekleniyor*" şeklindeki yazışmasında geçen "*Ortak görüş oluşunca yeniden düzenleriz*" ifadesi de bir önceki yazışma ile birlikte değerlendirildiğinde tarafların fiyatlar konusunda bir uzlaşma çabası içinde olduğu daha net anlaşılmaktadır. Nitekim bu e-posta üzerine

¹⁷ A.g.k.

¹⁸ A.g.k.

KALE TAKSİ çalışanı “Sizin tavsiye üzerine düzenleme yaptım. Paketlerden mühür ücretini çıkarttım. Görsel şablona da kdv dahil olan fiyatı yazdım. Diğer excel sayfasından daha geniş şekilde fiyatlar yazmaktadır” şeklinde cevap vermiştir. Söz konusu yazışmalardan tarafların paket fiyatlarının müşterilere ne şekilde sunulacağı dâhil olmak üzere taksilere yönelik çeşitli ürün ve hizmetlerin fiyatlarının ortaklaşa belirlenmesi üzerinde iletişim kurduğu görülmektedir.

- (57) Nitekim anılan yazışmalardan beş gün sonra 31.12.2018 tarihinde KALE TAKSİ çalışanı (.....) ATAK'a ait Aralık 2018'e ilişkin güncel taksimetre ve taksilere yönelik yan ürün satış fiyatlarını gösterir görselleri, rakip firmalar olan ALBEREN ve TETAŞ yetkilileri ile paylaşmıştır. Aynı çalışanın 31.12.2018 tarihinde ise rakip firma ALBEREN Genel Müdürüne 2019 Tavsiye Fiyat Listesini gönderdiği görülmektedir.
- (58) Bu iletişimin sonuçlarını daha çarpıcı kılan husus ise taksimetre satış fiyatlarına ilişkin 2018-2019 yıllarını gösteren aşağıdaki tablo ve grafikte gözlenmektedir¹⁹:

Tablo-1: 2018-2019 Yıllarına İlişkin Tarafların Taksimetre Satış Fiyatları (KDV dâhil-TL)

TARİH	TETAŞ	ALBEREN	ATAK
Oca.18	(.....)	(.....)	(.....)
Şub.18	(.....)	(.....)	(.....)
Mar.18	(.....)	(.....)	(.....)
Nis.18	(.....)	(.....)	(.....)
May.18	(.....)	(.....)	(.....)
Haz.18	(.....)	(.....)	(.....)
Tem.18	(.....)	(.....)	(.....)
Ağu.18	(.....)	(.....)	(.....)
Eyl.18	(.....)	(.....)	(.....)
Eki.18	(.....)	(.....)	(.....)
Kas.18	(.....)	(.....)	(.....)
Ara.18	(.....)	(.....)	(.....)
Oca.19	(.....)	(.....)	(.....)
Şub.19	(.....)	(.....)	(.....)
Mar.19	(.....)	(.....)	(.....)
Nis.19	(.....)	(.....)	(.....)
May.19	(.....)	(.....)	(.....)
Haz.19	(.....)	(.....)	(.....)
Tem.19	(.....)	(.....)	(.....)
Ağu.19	(.....)	(.....)	(.....)
Eyl.19	(.....)	(.....)	(.....)
Eki.19	(.....)	(.....)	(.....)
Kas.19	(.....)	(.....)	(.....)
Ara.19	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Taraflardan Gelen Cevabi Yazılar (Belge-16,17,18,51,52,54)

¹⁹ Anılan Tablo soruşturma döneminde 2019'un tamamını kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

birbirlerinin verisini içerecek şekilde iletildiği görülmektedir. Konuya ilişkin görüşülen ALBEREN Genel Müdürü tarafından, söz konusu raporların bayilerce kendi ürünlerine yönelik yapılan satışların takibi ve böylece bayilerce satışların devamlı rakip firma ürünlerine yönelik olması halinde gereken aksiyonun alınmasına hizmet ettiği belirtilmişse de, bu işlevin söz konusu tablolarda ücret bilgisi yer almadan da yapılabileceği açıktır. Bu bağlamda önaraştırma safhasında söz konusu kasa raporlarının da içerikleri itibarıyla rekabetçi açıdan sakınca taşıdığı ve teşebbüsler arası bir fiyat anlaşmasının takibine olanak sağlayabileceği düşünülmüş olup bu hususa taraflara gönderilen bildirimlerde yer verilmiştir. Söz konusu bildirimde cevaben ATA ve PAŞA tarafından savunmalarında, bu durumun rekabet açısından sakınca taşıdığına ilişkin anlaşılması üzerine anılan raporların taksimetre üreticisi firmalara paylaşımının sona erdirildiği belirtilmiştir.

- (61) Bu hususlara ek olarak yazışma içeriklerinde bahsi geçen taksilere yönelik diğer ürün ve hizmetler bakımından da bir fiyat birlikteliği olup olmadığının ortaya konulabilmesi için soruşturma sürecinde taraflardan tepe lambası, canbus dönüştürücü²⁰, dama, kapı yazısı ve tarife fiyatlarına²¹ yönelik bilgi talep edilmiştir. TETAŞ ilk cevabi yazısında taksimetre dışındaki hizmet ve ürünlerin üretimini ve satışını yapmadığını ifade etmiş, ardından Kuruma ilettiği ek bilgiler ile sınırlı sayıda canbus dönüştürücü ürünü satışına yönelik fiyat ve tarife hizmetine yönelik verileri iletmıştır. Bu çerçevede aşağıda ilk önce söz konusu üç teşebbüsün tarife fiyatlarına yönelik tablo ve grafiğe yer verilmiştir:

Tablo-2: 2018-2019 Yıllarına İlişkin Tarafların Tarife Fiyatları (TL)

TARİH	ALBEREN	ATAK	TETAŞ
Oca.18	(.....)		(.....)
Şub.18	(.....)		(.....)
Mar.18	(.....)		(.....)
Nis.18	(.....)		(.....)
May.18	(.....)		(.....)
Haz.18	(.....)		(.....)
Tem.18	(.....)		(.....)
Ağu.18	(.....)		(.....)
Eyl.18	(.....)	(.....)	(.....)
Eki.18	(.....)	(.....)	(.....)
Kas.18	(.....)	(.....)	(.....)
Ara.18	(.....)		(.....)
Oca.19	(.....)	(.....)	(.....)
Şub.19	(.....)	(.....)	(.....)
Mar.19	(.....)	(.....)	(.....)
Nis.19	(.....)	(.....)	(.....)
May.19	(.....)	(.....)	(.....)
Haz.19	(.....)	(.....)	(.....)
Tem.19	(.....)	(.....)	(.....)
Ağu.19	(.....)	(.....)	(.....)
Eyl.19	(.....)	(.....)	(.....)
Eki.19	(.....)	(.....)	(.....)
Kas.19	(.....)	(.....)	(.....)
Ara.19	(.....)	(.....)	(.....)
Oca.20	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Taraflardan Gelen Cevabi Yazılar

²⁰ TETAŞ'tan alınan bilgilere göre canbus dönüştürücü özellikle üst segment model taksilerde kullanılan ve mesafe ölçümünde taksimetre ile tekerlek arasında veri iletişimi sağlayan aparatır.

²¹ Tarife fiyatları, yetkili kurum ve kuruluşlarca (İstanbul ilinde UKOME) açıklanan kilometre başına ücretin değişmesi durumunda, gerekli ayarların yapılması için alınan ücrettir.

yönelik taksimetre sağlayıcı şirketlerce birlikte belirlenerek bayilere iletilen fiyatların kontrolüne de hizmet edebileceği değerlendirilmiştir. Nitekim ATA ve PAŞA tarafından yapılan savunmalarda da, bu durumun rekabet açısından sakınca taşıdığı anlaşılmıştır. Bu çerçevede doğrudan kartelin tarafı olmamakla birlikte anılan teşebbüslerin söz konusu davranışının da kartelin uygulanmasını, devamını ve kontrolünü kolaylaştırıcı nitelik taşıdığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ihlal olarak ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

I.6. Teşebbüslerin Savunmalarının Değerlendirilmesi

I.6.1. Teşebbüslerin Savunmalarında İfade Edilen Hususlar

I.6.1.1. ALBEREN

(68) ALBEREN'in yaptığı savunmalarda;

- ALBEREN'in 2013 yılında sektörde faaliyete başladığı, ancak ALBEREN'den önce aile şirketi olan DESTAŞ'ın 1990 yılından itibaren taksimetre üretimi yaptığı,
- 2019 yılının ilk ayları itibarıyla bayiliklerinin PAŞA tarafından alındığı ve İstanbul servislerinin kapatıldığı,
- Artan maliyetlerin yanı sıra, Yunanistan ürünü Semitron markasının ATAK tarafından İstanbul özelinde çok uygun fiyata ve ardından 2018 yılında bedavaya verilmesinin maddi açıdan sarsıcı olduğu,
- ATA'nın ise Sanayi Bakanlığı tarafından yayınlanan Ölçü Aletleri Yönetmeliği'nde belirtilen fiyatlar üzerinden hizmet verdiği ve taksimetre satışı veya montajı yapmasının bahsi geçen yönetmelik gereği yasak olduğu,
- ATAK ve TETAŞ ile rakip oldukları, nitekim bir yıl önce Kuruma yapılan başvuruda ATAK'ın şikâyet edildiği, TETAŞ ile ise devam eden bir dava süreci içerisinde buldukları,
- Taksimetre piyasasının Türkiye ve Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde küçük ve kapalı bir sektör olduğu, 1990'dan günümüze sektörde aynı teşebbüslerin bayilik yaptığı,
- Türkiye genelinde 83 taksimetre bayilerinin bulunduğu, bu bayiler içerisinden sadece 32'sinin ALBEREN'in tek marka bayisi olarak çalıştığı, diğerlerinin başka firmaların da bayiliğini yaptıkları,
- Taksimetre satışı ve montajı yapacak bayilerin Sanayi Bakanlığınca Taksimetre Tamir ve Ayar İstasyonu olarak yetkilendirilmiş/belgelendirilmiş olma zorunluluğunun olduğu, söz konusu belgelendirme için gerekli şartların sağlanmasının maliyet teşkil ettiği ve bu nedenle ufak ilçelerde taksimetre servisinin bulunmadığı,
- Sanayi Bakanlığının servis uygulamasının AB ülkelerinde de aynı olduğu, dolayısıyla Avrupa'da faaliyet gösterilirken en büyük sorunun satış noktası bulunması olduğu, ALBEREN'in Avrupa'da aktif çalışan altı firmadan biri olduğu, diğer firmaların ise Almanya, İspanya, İtalya ve Yunanistan menşeli oldukları, ortak bayi yapısının Türkiye'de olduğu gibi AB'de de kaçınılmaz olduğu, taksimetre satan firmaların tek/ortak bayi kullanmasının bir sonucu olarak, bayinin taksimetre fiyatını belirlemek adına taksimetre satan firmaları birbirine kırdıracağı, firmaların taksimetre fiyatını bayinin istediği seviyeye çekmek zorunda

bırakıldığı, bu nedenle bayilerin üreticilerden taksimetre alış fiyatlarının pek değişmediği,

- ALBEREN'in 2018 yılına ait Türkiye taksimetre satış cirosunun (.....)TL olduğu, teşebbüslerin anlaşma yaptığı varsayılan 2019'da ise cironun (.....) TL'ye düştüğü, taksimetre üretiminde kullanılan hammaddelerin maliyetinin döviz üzerinden olduğu ve maliyetlerin 2018 Eylül ayından itibaren arttığı, düşen ciroların herhangi bir kazanç sağlamadıklarını gösterdiği,
- Anlaşma yapıldığı iddia edilen 2019 yılı ile bir önceki yıl kıyaslandığında gerek taksimetre satış adedi olarak gerekse de ciro bazlı olarak düşüş yaşandığı ve bu durumun mali tablolarında mevcut olduğu,
- Maddi sıkıntılardan dolayı 2018 yılının sonunda İstanbul'daki taksimetre servislerini ülke genelinde olduğu gibi bayiliklere çevirmek zorunda kaldıkları ve akabinde taksimetre satış fiyatlarını Avrupa'ya ihracat fiyatlarının minimum seviyesine kadar kademeli olarak artırdıkları,
- Mevcut durumda Türkiye'de taksimetre satış ve servis hizmeti sunan beş adet firmanın bulunduğu, yeni firmaların eklenmesinde ve bunların satış yapmasında herhangi bir engel bulunmadığı, bu durumu engelleyecek yaptırım gücüne sahip olmadıkları, nitekim böyle bir güce sahip olunsaydı bayilerine münhasır olma zorunluluğu getirebilecekleri, ancak 87 bayinin neredeyse yarısından fazlasının aynı zamanda ATAK'ın da bayisi olduğu,
- Ülke genelinde 2018 satış adetleri (.....) iken 2019'da (.....)'e düştüğü, İstanbul özelinde ise 2018 satış adetleri (.....) iken 2019 yılında (.....)'e düştüğü; bu durumun bir anlaşma olmadığına işaret ettiği

ifade edilmiştir.

I.6.1.2. ATA

(69) ATA tarafından yapılan yazılı savunmalarda özetle;

- Faaliyet alanlarının sadece taksimetre muayene işlemi ile sınırlı olduğu, bununla birlikte taksilere yönelik olarak kapı yazısı ve dama işlemlerinin de yapıldığı,
- Taksimetre satışı yapmalarının Sanayi Bakanlığı tarafından yasaklandığı,
- Soruşturma Bildirimi'nde belirtildiği üzere raporların firma dışına çıkmaması şartının yerine getirildiği, ilk yerinde incelemeyi tamamlayıp rapor paylaşımına son verildiği,
- Taksimetre muayene yetkisini Sanayi Bakanlığında aldıkları ve fiyatları Bakanlığın belirlediği şekilde uyguladıkları,
- İşlerinin tamamen resmi olduğu ve herhangi bir birlikteliğe destek ya da yardımlarının olmadığı

belirtilmiştir.

I.6.1.3. ATAK

(70) ATAK'ın yazılı savunmasında özetle;

- 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde belirtildiği biçimiyle fiyat tespiti ya da pazar paylaşımı unsurlarını içeren yatay bir anlaşma yapıldığına ilişkin belirlenebilir bir iradenin mevcut olduğuna dair somut bir verinin dosya kapsamında bulunmadığı,

- Belgelendirilmeyen ve/veya somutlaştırılmamış bir eylem kapsamında ATAK hakkında soruşturma yürütülmesinin lekelenmeme hakkının ihlaline neden olabileceği,
- ATAK'ın bilgi işlem işlerini yürüten KALE TAKSİ uzantılı bir e-posta adresi ile ihlal konusu eylemin bir parçası olduğu yönündeki değerlendirmenin tek başına somut bir veri olarak kabul edilmesinin ve ATAK hakkında soruşturma açılmasının hukuka aykırı olduğu,
- İdarenin iddiaya yönelik gerekçelerinin gerçek nedenlere dayanması gerektiği, soruşturma kapsamında iletilen bilgi ve belgelerin per se yasak kapsamında kabul edilemeyeceği, rakipler arasında herhangi bir sanal/fiziksel bilgi değişimine ya da rakipler ile bir araya gelmesine ilişkin belgenin bulunmadığı,
- Fiyat bilgilerinin müvekkilin doğrudan kendisi veya şirket yetkilisi aracılığıyla ya da dolaylı olarak kimseye mail atılmadığı, paylaşıldığı iddia edilen bilgilerin KALE TAKSİ çalışanı (.....) tarafından paylaşıldığı, bu kişinin ATAK da dâhil birkaç grup firmasının bilgi işlem işlerini yürüttüğü ve ATAK ile bilgi işlem işlerini yürütmekten öte bir ilişkisinin olmadığı, ATAK ile ilişkilendirilen söz konusu yazışmanın fiyatların ortaklaşa belirleme eylemine yönelik olarak yeterli bilgi ve belge ile somutlaştırılmadığı, bu kapsamda soruşturma açılmasının hukuka aykırı olduğu,
- Bir teşebbüsün anlaşmaya katıldığını ortaya koyabilmek için, teşebbüsün kendi davranışları ile tüm tarafların ortak amacına katkı sağlaması, tarafların planladığı fiillerin farkında olması ve bu amaç için risk almaya hazır olması gibi unsurların varlığının arandığı, ancak ATAK'ın rakipleri ile bu amaçlarla bir araya gelmediği, toplantılar yaparak bir fiyat belirlemesi yapmadığı, dosya içeriğinde de bir çerçeve anlaşma ya da ortak plan dahilinde hareket edildiğine ilişkin şüphe haricinde delillerle desteklenmiş bir olguya yer verilmediği,
- İhlal iddiasına dayanak kabul edilen belgelerde, ATAK ile doğrudan ilgili olarak iki rakip arasındaki yazışma ile sınırlı ve ATAK'ın yeni fiyatları uygulayacağına (ve tarihe) dair yazışmalar dışında, ATAK'ın bir toplantıya katıldığına dair bir bulgu ya da yazışmanın mevcut olmadığı,
- ATAK'ın bahsinin geçtiği diğer yazışmaların ise ATAK'ın dışındaki rakipler arasında ya da kendi içyapılarında yapılmış olduğu, ATAK'ın ilgili yıllara ilişkin fiyat tabloları incelendiğinde rakiplerine nazaran farklı uygulamalar yaptığının görülebileceği,
- ATAK'ın rakiplerini ve piyasa koşullarını takip etmesinin kendi bağımsızlığını ortadan kaldıracığına yönelik yeterli bir gerekçe olmadığı, Öneri Raporu'nda Grafik 1 ve Grafik 2'de, teşebbüslerin Ocak 2018-Ağustos 2019 Dönemi'ne dair taksimetre satış fiyatları ve taksimetre değişim fiyatlarına ilişkin seyirlerin karşılaştırılmaları sonucunda, 26.12.2018 tarihli Belge-1 ve Belge-4 içerikleri ile paralel şekilde Aralık 2018'den başlayarak ALBEREN, ATAK ve TETAŞ'ın fiyatlarının artış trendine girdiği ve Ocak 2019 tarihi itibarıyla her üç tarafın fiyatlarının benzer seviyelere geldiği, söz konusu fiyat paralelliğinin ise 2019 yılı boyunca devam ettiği yönündeki değerlendirmelere ilişkin olarak, Temmuz 2018 tarihinden itibaren dövizde yaşanan ani yükselmelerin piyasada sorunların çıkmasına neden olduğu, nitekim Temmuz 2018-Nisan 2019 tarihlerinde belirtilen taksimetre alış fiyatının döviz cinsinden aynı değerde olmasına karşın fiyatın TL'ye çevrilmesiyle çıkan farkın piyasada meydana gelen

esaslı değişimin ispatı olduğu, bu nedenle söz konusu tarihler arasında fiyat listesindeki artışların teşebbüsler arasındaki anlaşmadan kaynaklanıp kaynaklanmadığı noktasında yapılacak değerlendirmede, taksimetrelerin döviz ile yurtdışından temin ediliyor olmasının ve dövizdeki dalgalanmaların satış fiyatına etkisinin de dikkate alınması gerektiği, ATAK'ın bahsi geçen dönemdeki fiyat artışının piyasadaki değişimden kaynaklandığı,

- Fiyat paralelliği değerlendirilirken, Avrupa Birliği Adalet Divanının (ABAD) Cartes Bancaires Davası'nda belirtilen çerçeve, pazarın işleyişı ve yapısının gerçek koşullarının yanı sıra, etkilenen mal veya hizmetlerin niteliğinin de göz önünde bulundurulması gerektiği,
- ALBEREN Genel Müdürü (.....) ile KALE TAKSİ alışanı (.....) arasında geçen yazışmaya ilişkin olarak; KALE TAKSİ uzantılı mail adresinden elde edilen yazışmaların esasen ATAK ile ilgili olduğu yönünde yapılan saptamanın kabul edilmesinin hukuka ve yargı kararlarına açıkça aykırı olduğu, (.....)'ın²³ ATAK'ta hissesinin bulunmasının ATAK adına başka şirketlerle fiyat belirleme konusunda anlaşma/uyumlu eylem içerisinde bulunma yetkisini vermeyeceği, dosyada ATAK açısından şirket iradesiyle, şirket adına, yine şirket yetkilisi tarafından herhangi bir bilgi paylaşımı yapıldığını gösteren somut bir bilgi ya da belgeye rastlanmadığı,
- Bir bilgi paylaşımının anlaşma olarak kabul edilerek, rekabet düzenine zarar veren nitelikte değerlendirilmesinin ve tek başına ihlal gerekçesi olarak kabul edilmesinin hukuka aykırı olduğu

ifade edilmiştir.

I.6.1.4. PAŞA

(71) PAŞA tarafından yapılan yazılı savunmalarda özetle;

- Önarastırma Raporu'nda yer alan PAŞA'nın taksimetre değişim işlerinde kimseyle birlikteliğinin olmadığı yönündeki değerlendirmeye katıldıkları,
- Firmalardan talep edilen raporların sorgusuz olarak paylaşılmasının hata olduğunu Önarastırma Raporu'nun ardından idrak ettikleri, yapılan ilk yerinde incelemeden sonra, bayiliğini yaptıkları firmalar ile paylaşılan bilgilerdeki fiyat ibaresinin kaldırıldığı, akabinde bilgi paylaşımının tamamen sonlandırıldığı,
- Kasa raporlarının sadece PAŞA'nın günlük kasa denetimleri için saklandığı,
- "Kartel oluşumuna destek" iddiasının kendileri için ağır bir hitam olduğu,
- Ayrıca ekonomik olarak da sıkıntı içinde oldukları

belirtilmiştir.

I.6.1.5. TETAŞ

(72) TETAŞ'nın yazılı savunmasında özetle;

- Önarastırma Raporu'nda yer alan 26.12.2018 ve 31.12.2018 tarihli belgelerin içeriğinde tavsiye niteliğinde; cam dönüştürücü, levha, mühür, dama, plaka, yazı, tepe lambası kapı yazısı, muayene ve damga ile birlikte taksimetre fiyatlarının yer

²³ Savunmada söz konusu hissedarın sehven (.....) şeklinde yazıldığı görülmüş, bu husus tarafımızca düzeltilmiştir.

aldığı, bu listenin tamamının paket hizmet fiyatları olduğu ve diğer ürünlerle birlikte taksimetre fiyatının belirtildiği,

- TETAŞ tarafından, taksimetre dışında yukarıdaki belirtilen konularda mal ve hizmet verilmediği, hizmet verilmeyen konularda kartel oluşturmasının mümkün olmadığı,
- Soruşturma kapsamındaki bazı firmalarla ortak üretilen tek ürünün taksimetre olduğu,
- TETAŞ'ın taksimetre fiyatını bağımsız olarak belirlediği, diğer firmaların ise yaptıkları paket programlarla, TETAŞ'ın taksimetre fiyatıyla aynı görünmesine rağmen, yaptıkları diğer hizmetlerden kar elde ederek TETAŞ ile rekabet ettiği, nitekim mezkur Rapor'un 14. paragrafında yer alan grafik incelendiğinde, TETAŞ tarafından Mart 2019 ile Mayıs 2019 tarihleri arasında fiyatların indirildiği ve fiyat uyumu ile ilgilenilmediğinin söz konusu grafikte görülebileceği,
- Yurt içi satışların, bayilik sistemi ve bayiler aracılığı ile gerçekleştirildiği; bayilerin satış bedelini serbestçe belirlediği, nitekim satışa konu faturalar ve bayilik sözleşmesi örnekleri incelendiğinde bu durumun görülebileceği, bu nedenle yurt içi mal alım satım piyasasında fiyat uyumu oluşturmanın fiilen imkânsız olduğu,
- Karlılık ve işletmenin ayakta kalması ilkeleri doğrultusunda, fiyatların bağımsız olarak belirlendiği, diğer firmaların TETAŞ'a gönderdiği e-postalar incelendiğinde, hiçbir kişisel ifadenin yer almadığı ve e-postaların TETAŞ tarafından cevaplandırılmadığı, söz konusu e-postaların diğer firmalar tarafından yanıltıcı olarak da gönderilebildiği ve bu e-postaların dikkate alınmadığı,
- Taksimetre net satışından elde edilen cirosunun (.....)TL olduğu, bu cironun (.....)TL olan toplam cirosu içerisindeki payının düşük olduğu, bu nedenle para cezası verilmesi halinde indirim yapılmasının talep edildiği

ifade edilmiştir.

I.6.2. Tarafların Savunmalarına Yönelik Değerlendirmeler

I.6.2.1. ALBEREN

- **Firmaların Taksimetre Fiyatını Bayilerin İsteddiği Seviyeye Çekmek Zorunda Kaldıkları Savunması**

(73) ALBEREN tarafından; taksimetre satan firmaların ortak bayi kullanmak zorunda kalmasının bir sonucu olarak, bayinin taksimetre fiyatını belirlemek adına taksimetre satan firmaları birbirine kırdığı, firmaların taksimetre fiyatını bayinin istediği seviyeye çekmek zorunda bırakıldığı, bu nedenle bayilerin üreticilerden taksimetre alış fiyatlarının pek değişmediği iddia edilmiştir.

(74) Bayilere verilecek fiyatların, bayiler tarafından gelen baskılar sonucunda satış yapan firmalar tarafından bağımsız olarak belirlenmesi ihlal olarak değerlendirilmemektedir. Ancak, dosya kapsamında elde edilen belge ve bulgulardan da görüldüğü üzere, taksimetre satışı yapan firmaların bayilere satış yapacakları fiyatı birlikte belirlemeleri 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal teşkil etmektedir. Bu nedenle tarafın savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

- **ALBEREN'in 2019 Yılı Cirosunun Önceki Yılandan Düşük Olmasının Uyumlu Eylem İçinde Olmadığını Gösterdiği Savunması**

(75) ALBEREN tarafından, maliyetlerin daha düşük olduğu 2018 yılına ait Türkiye

taksimetre satış cirosunun, teşebbüslerin anlaşma yaptığı varsayılan ve maliyetlerin daha yüksek olduğu 2019 yılı cirosundan daha yüksek olmasının diğer firmalarla bir uyumlu eylem içinde olmadığını gösterdiği iddia edilmiştir. ALBEREN, ülke genelinde 2018 yılı satış adetleri (.....) iken 2019 yılında (.....)'e; İstanbul özelinde ise 2018 yılı satış adetleri (.....) iken 2019 yılında (.....)'e düştüğünü belirtmiştir.

- (76) Yukarıda yer verilen belgeler (Yazışma-1, Yazışma-5, Yazışma-6) ve belgelerle uyumlu fiyat artışları çerçevesinde; ALBEREN'in diğer teşebbüslerle bir fiyat birlikteliği içinde olduğu ortaya konmuştur. Mevcut belgeler dikkate alındığında, ALBEREN'in cirosunun anlaşma yapılan dönem içinde önceki döneme göre düşük kalması teşebbüsün diğer teşebbüslerle bir anlaşma ve uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlamak için delil arz etmemektedir.

- Taksimetre Fiyatlarındaki Artışın Maliyetlerdeki Artışlardan Kaynaklandığı Savunması

- (77) ALBEREN tarafından; taksimetre üretiminde kullanılan hammaddelerin maliyetinin döviz üzerinden olduğu ve maliyetlerin 2018 Eylül ayından itibaren arttığı taksimetre fiyatlarının da buna bağlı olarak arttığı iddia edilmiştir.
- (78) Bir teşebbüsün kendi ticari kararları doğrultusunda bağımsız olarak maliyet, karlılık beklentisi, genel ekonomik parametreler, vb. hususları gözeterek fiyatlarında artışa gitmesi rekabet hukuku kapsamında ihlal olarak nitelendirilmemektedir. 4054 sayılı Kanun tarafından yasaklanan davranış teşebbüslerin bu fiyat artışlarını tek başlarına değil de rakipleriyle aldıkları kararlar sonucu gerçekleştirmeleridir. Bu tür eylemler Kanun kapsamında kartel olarak değerlendirilmekte ve müeyyideye tabi tutulmaktadır.
- (79) Ayrıca, Danıştay 13. Dairesinin 27.05.2008 tarihli ve 2007/1611 E. ve 2008/4459 K. sayılı kararında da vurgulandığı üzere, teşebbüsler arasında rekabeti kısıtlayıcı anlaşma ile belirlenen fiyatın, piyasa şartlarına göre makul olup olmaması, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılığı ortadan kaldırmayacaktır.
- (80) Bu çerçevede ALBEREN tarafından gerçekleştirilen fiyat artışları ekonomik gerekçelerle açıklanabilecekse de fiyat anlaşması yapıldığına ilişkin elde edilen mevcut delillerden hareketle bu savunmanın kabul edilmesi mümkün değildir. Ek olarak genel ekonomik koşullar birlikte fiyat tespiti de dâhil olmak üzere herhangi bir rekabet ihlalinin gerekçesi olarak kabul edilmemektedir.

- Taksimetre Pazarının Çok Küçük ve Kapalı Bir Sektör Olması Nedeniyle Ortak Bayi Uygulamasının Kaçınılmaz Olduğu Savunması

- (81) ALBEREN tarafından taksimetre piyasasının Türkiye ve AB ülkelerinde küçük ve kapalı bir sektör olduğu, 1990'dan günümüze sektörde aynı teşebbüslerin bayilik yaptığı, mevcut durumda Türkiye'de taksimetre satış ve servis hizmeti sunan beş adet firmanın bulunduğu, sektörün bu yapısı nedeniyle ortak bayi uygulamasının kaçınılmaz olduğu ifade edilmiştir.
- (82) Esasen, anti-rekabetçi olarak nitelendirilen husus taksimetre üretimi ve satışı yapan teşebbüslerin ortak bayilerinin bulunması değil, bu bayilerden örneğin PAŞA'da elde edilen kasa raporlarının birbirine rakip şirketlerin yetkililerine, aynı anda ve birbirlerinin verisini içerecek şekilde iletilerek, teşebbüsler arası bir fiyat anlaşmasının takibine olanak sağlaması potansiyelidir. Bu bağlamda teşebbüs tarafından ifade edilen husus ile bildirimde belirtilen husus farklı olup, teşebbüsün savunmasının herhangi bir geçerliliği bulunmadığı değerlendirilmektedir.

I.6.2.2. ATAK

- **Taksimetre Fiyatlarındaki Artışın Maliyetlerdeki Artışlardan Kaynaklandığı Savunması**

(83) ATAK tarafından; Öneraştırma Raporu'nda bahsi geçen taksimetre fiyatlarındaki artışların, taksimetrelerin döviz ile yurtdışından temin edilmesinden ve dövizdeki dalgalanmaların satış fiyatına etkisinden kaynaklandığı iddia edilmiştir.

(84) Yukarıda ifade edildiği üzere fiyat artışlarının birtakım ekonomik gerekçeleri bulunsa da, fiyat anlaşması yapıldığına ilişkin delillerin varlığında bu savunmaların bir geçerliliği bulunmamaktadır. Ek olarak genel ekonomik koşullar birlikte fiyat tespiti de dâhil olmak üzere herhangi bir rekabet ihlalinin gerekçesi olarak kabul edilmemektedir. Bu bağlamda söz konusu savunma kabul edilebilir nitelikte bulunmamaktadır.

- **KALE TAKSİ Uzantılı E-Posta Adreslerinin ATAK ile İlişkilendirilmesinin Hukuka Aykırı Olduğu ve Belgelerde Adı Geçen (.....)'nin ATAK'ın Bilgi İşlem İşlerini Yürüten Bir Çalışanı Olduğu, Şirketi Temsil Etmeye Yetkisi Bulunmadığı Savunması**

(85) ATAK tarafından; KALE TAKSİ uzantılı mail adresinden elde edilen yazışmaların esasen ATAK ile ilgili olduğu yönünde yapılan saptamanın kabul edilmesinin hukuka ve yargı kararlarına açıkça aykırı olduğu,(.....)'in ATAK'ta hissesinin bulunmasının ATAK adına başka şirketlerle fiyat belirleme konusunda anlaşma/uyumlu eylem içerisinde bulunma yetkisini vermeyeceği, incelemelerde ATAK açısından şirket iradesiyle, şirket adına, yine şirket yetkilisi tarafından herhangi bir bilgi paylaşımı yapıldığını gösteren somut bir bilgi ya da belgeye rastlanmadığı iddia edilmiştir.

(86) KALE TAKSİ ve ATAK arasındaki ilişki ile ilgili (.....) ile yapılan görüşmede kendisinin ATAK'ta hissedarlığı dışında ATAK ve KALE TAKSİ'de resmi olarak bir görevi bulunmadığı, ancak gayri resmi olarak her iki şirketin işleri ile ilgilendiği, öte yandan anılan şirketlerin aile şirketi olduğu ve her ne kadar hissedarlık yapıları benzeşme de aralarında organik bağ bulunduğu ifade edilmiştir. Öte yandan yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelerde (.....)'in ATAK'la ilgili yazışmalarının da KALE TAKSİ uzantılı e-posta adresinden yapıldığı görülmüştür. Konu hakkında tarafça yapılan açıklamada söz konusu durumun e-posta sistemi kurulurken (.....)'in e-postasının KALE TAKSİ uzantılı olarak ayarlanmasından ve sonrasında da aynı e-posta adresini kullanmaya devam etmesinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Bu bağlamda dosya kapsamında *kaletaksi* uzantılı e-posta adreslerinden elde edilen yazışmaların esasen ATAK firmasını ilgilendirdiği hususu bizzat şirket hissedarı (.....) ile yapılan görüşmeler ve kendisi tarafından yapılan açıklamalar ile ortaya konmuş bir husustur.

(87) Ek olarak, Atak Hissedarı (.....) ile yapılan görüşmede (.....)'nin KALE TAKSİ çalışanı olmakla beraber ATAK dâhil olmak üzere birkaç grup firmasının daha bilgi işlem işlerine baktığı belirtilmiştir. (.....) de yazışmalarında (.....) gibi *kaletaksi* uzantılı e-posta adresi kullanmaktadır.

(88) ABAD, *Jean Claude Becu* davasında çalışanların iş ilişkileri süresince, onları istihdam eden teşebbüslere dâhil olduğunu ve dolayısıyla onlarla tek bir ekonomik bütünlük oluşturduğunu ifade etmiştir²⁴. Rekabet hukuku kapsamında çalışanların ya da hissedarların gerçekleştirdiği rekabeti sınırlamaya, engellemeye yönelik iletişimlerin ilişkili buldukları teşebbüsü bağlayıcı nitelikte olduğu kabul edilmektedir. Herhangi

²⁴ Case C-22/98 EU:C:1999:419.

bir çalışanın iletişiminin teşebbüsü bağlayıcı kabul edilmesi için çalışan kişinin o teşebbüs adına irade açıklamaya yetkili olması aranmamaktadır. ATAK dâhil grup firmalarının bilgi işlem işlerini yürüten (.....)'nin yazışmaları da bu kapsamda olup, ek olarak örneğin Yazışma-5'de yazışma içeriğiyle ilgili ATAK hissedarı (.....)'in da bilgilendirildiği görülmektedir. Bu tespit ve açıklamalar çerçevesinde teşebbüsün savunmasının kabul edilebilir nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir.

- **Dosya Kapsamında Yeterli Delil Bulunmadığı, ATAK'ın Rakipleri İle Fiyat Birlikteliği Yapma Amacı İle Bir Araya Gelmediği, Toplantılar Yapmadığı Savunması**

- (89) ATAK tarafından; dosya kapsamındaki iddiaları kanıtlayacak yeterli delil bulunmadığı, ATAK'ın anlaşma amacıyla rakipleriyle toplantı yapmadığı, ATAK ile doğrudan bağlantılı tek bir bilgi paylaşımı belgesinin bulunduğu ve bu tek bilgi paylaşımının tek başına anlaşma kabul edilerek ihlal gerekçesi yapılmasının hukuka aykırı olduğu ileri sürülmüştür.
- (90) Rekabet hukukunda taraflarca yapılacak bir ihlalin mutlak fiziki olarak bir araya gelerek ya da toplantılar yapılarak yapılması gibi bir şekil şartı aranmamaktadır. Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma için herhangi bir şekil şartı bulunmamakta olup, anlaşmanın varlığı için tarafların kendilerini bağlı hissettikleri herhangi bir uzlaşmanın mevcut olması yeterlidir. Öte yandan bu tür bir anlaşmanın varlığını ortaya koymak için kimi zaman tek bir belge de yeterli olabilmektedir. Nitekim Yazışma-1, Yazışma-5 ve Yazışma-6'nın içerikleri ve bu belgelerin içeriği ve tarihleriyle paralel fiyat artışları tarafların birlikte fiyat tespiti yönündeki uzlaşmasını açıkça ortaya koymaktadır. Diğer yandan tarafların rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma ya da bilgi paylaşımının dışında kalabilmesi ve ihlalden sorumlu tutulmaması için de açıkça söz konusu anlaşmanın, uzlaşmanın, bilgi paylaşımının tarafı olmak istemediğini beyan etmesi gerekmektedir. Bu tespit ve açıklamalar çerçevesinde teşebbüsün savunmasının bir geçerliliği bulunmamaktadır.

- **ATAK'ın Rakiplerinin Fiyatlarını Takip Ettiği Savunması**

- (91) ATAK tarafından taksimetre piyasasında görülen paralel fiyat hareketlerinin pazarın yapısından kaynaklandığı, ATAK'ın rakiplerini ve piyasa koşullarını takip ederek ve bu bilgileri değerlendirerek fiyat değişimine gittiği, bu durumun bildirimde dikkate alınmadığı belirtilmiştir.
- (92) Rekabet hukukunda oligopolistik bağımlılık olarak özetlenen söz konusu savunma, ancak taraflar arasında rekabete ilişkin unsurların birlikte belirlenmesine ilişkin herhangi ek bir delil bulunmadığı durumlarda dikkate alınabilecek olup, dosya içeriğinde fiyatların birlikte belirlenmesine yönelik iradeyi ortaya koyan deliller bulunması durumunda geçerliliğini yitirmektedir. İşbu dosya içeriğinde de bu tür deliller bulunduğundan (Yazışma-1, Yazışma-5 ve Yazışma-6 içerikleri ve bu belgelerin içeriği ve tarihleriyle paralel fiyat artışları) bu savunmaya itibar edilmesi mümkün değildir.

I.6.2.3. TETAŞ

- **Taksimetre Fiyatlarının Diğer Firmalardan Farklı Olduğu ve Rakiplerinin Fiyatlarını Takip Etmediğine İlişkin Savunması**

- (93) TETAŞ tarafından; dosyadaki belgelerin içeriğinde tavsiye niteliğinde; diğer ürünlerle birlikte taksimetre fiyatlarının da yer aldığı, TETAŞ'ın, bu ürünlerden sadece taksimetre için hizmet verdiği ve ilgili Rapor'da yer alan grafik incelendiğinde, TETAŞ'ın taksimetre fiyatını bağımsız olarak belirlediği, diğer firmaların ise yaptıkları paket fiyatlarının

TETAŞ'ın taksimetre fiyatıyla aynı görüldüğü iddia edilmiştir.

- (94) Raporda yer alan grafiklerde diğer ürünlere yer verilmemiş sadece taksimetre fiyatları esas alınmıştır. Ayrıca, TETAŞ'ın Aralık 2018-Aralık 2019 döneminde rakipleriyle olan fiyat benzerliği yukarıda yer verilen tablolardan görülebilmektedir.

- Satışların Bayiler Aracılığıyla Gerçekleştirildiği Bu Nedenle Fiyat Uyumu Oluşturmanın İmkânsız Olduğu Savunması

- (95) TETAŞ tarafından; yurt içi satışların, bayilik sistemi ve bayiler aracılığı ile gerçekleştirildiği; bayilerin satış bedelini serbestçe belirlediği, bu nedenle yurt içi mal alım satım piyasasında fiyat uyumu oluşturmanın fiilen imkânsız olduğu ileri sürülmüştür.
- (96) Herhangi bir ürünün satışının bayiler aracılığıyla gerçekleştirilmesi o ürünün satış fiyatlarının üreticiler tarafından anlaşılabilir olarak belirlenmesine engel teşkil etmemektedir. Ayrıca bahse konu ürünün bayilere satışı aşamasındaki fiyatlar için de üreticilerin anlaşması mümkündür.

- Kartel İddiasının Olduğu Belgelerde TETAŞ'ın Yazışmasının Bulunmadığına İlişkin Savunma

- (97) TETAŞ tarafından; diğer firmaların TETAŞ'a gönderdiği e-postalar incelendiğinde, bu yazışmalarda hiçbir kişisel ifadenin yer almadığı ve e-postaların TETAŞ tarafından cevaplandırılmadığı, diğer firmalar tarafından yanıtıcı olarak da gönderilebilen söz konusu e-postaların dikkate alınmadığı ileri sürülmüştür.
- (98) Yukarıda da ifade edildiği üzere bir teşebbüsün bilgi paylaşımının tarafı olarak kabul edilmemesi için bu paylaşım karşısında sessiz kalması yeterli değildir; tarafın açıkça bu bilgi paylaşımını reddetmesi ve bu paylaşımın tarafı olmak istemediğini belirtmesi gerekmektedir. Nitekim Danıştay 13. Dairesinin 06.04.2017 tarih ve E.: 2011/3564, K.: 2017/947 sayılı ve 28.02.2017 tarih, E.: 2013/317, K.: 2017/471 sayılı ve 06.04.2017 tarih ve E.: 2011/4615, K.: 2017/960 sayılı kararlarında ifade edildiği üzere rakipler arasında kesin bir anlaşmaya varılmasa dahi bir rakibin geleceğe ilişkin fiyatlandırma stratejisini açıkladığı bir toplantıya sadece katılmış olmak dahi rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmanın/uyumlu eylemin tarafı olmak için bir karine olarak kabul edilmektedir. Bu kabulün temelinde teşebbüslerin ekonomik davranışlarını rakiplerinden aldığı rekabete duyarlı veri çerçevesinde uyarlayacağı kabulü yatmaktadır. Dolayısıyla bir toplantı ya da taraflar arasındaki bir e-posta silsilesi olması halinde, taraflardan biri açıkça bu anlaşmayı, bilgi paylaşımını reddetmediği sürece rekabet hukuku bağlamında sorumluluktan kurtulmamaktadır.

- Taksimetre Satışından Elde Edilen Cironun TETAŞ'ın Yıllık Gayri Safi Gelirleri İçerisindeki Payının Düşük Olmasının İdari Para Cezasının Belirlenmesinde Dikkate Alınması Gerektiği Savunması

- (99) TETAŞ tarafından; taksimetre net satışından elde edilen cironunun (.....)TL olduğu, bunun toplam cirosu olan (.....)TL içerisindeki payının düşük olduğu, bu nedenle para cezası verilmesi halinde indirim yapılması gerektiği ileri sürülmüştür.
- (100) TETAŞ'ın bahse konu cirosu incelendiğinde, taksimetre satışından elde ettiği cironun toplam cironun (.....) oluşturduğu görülmektedir. Toplam cironun (.....) oluşturan bir ciro kaleminin düşük olduğunun kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

I.6.2.4. ATA ve PAŞA'nın Kasa Raporlarının Paylaşımının Durdurulduğuna Yönelik Savunmaları

- (101) ATA ve PAŞA tarafından savunmalarında, bayiliğini yaptıkları teşebbüsler ile kasa raporlarının paylaşımının hatalı olduğunun kendilerine bildirilmesi üzerine rapor paylaşımına son verildiği ifade edilmiştir.
- (102) Taraflarca ifade edilen husus, idari para cezasının belirlenmesi aşamasında dikkate alınmıştır.

I.7. Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (103) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir*" hükmüne yer verilmiştir.
- (104) 15.02.2009 tarih ve 27142 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) 1. maddesinde ise Yönetmeliğin amacı; "*4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyeleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına, aynı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince verilecek para cezasının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemek*" şeklinde belirlenmiştir.
- (105) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde para cezası belirlenirken öncelikle temel para cezasının hesaplanacağı, ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurların göz önünde bulundurulacağı belirtilmektedir. Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezası düzenlenmektedir. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin karteller için % 2'si ile % 4'ü, diğer ihlaller için % 0,5'i ile % 3'ü arasında bir oran esas alınacaktır.
- (106) Mevcut dosya açısından değerlendirildiğinde, 26.12.2018 tarihli Yazışma-1 ve Yazışma-5'in içerikleri ile paralel şekilde Aralık 2018'den başlayarak ALBEREN, ATAK ve TETAŞ'ın taksimetre ve tarife hizmetine yönelik fiyatları artış trendine girmiş, Ocak 2019 itibarıyla her üç tarafın fiyatları benzer seviyelere gelmiş ve söz konusu fiyat paralelliği her üç teşebbüs bakımından işbu dosya konusuna ilişkin önaraştırmanın başlatıldığı 2019 yılının Ağustos ayından sonra da olmak üzere 2019 yılı boyunca devam etmiştir. Bu bağlamda salt paralel fiyat hareketlerinden ibaret olmayan ve Yazışma-1 ve Yazışma-5'den görüldüğü üzere taraflar arasında fiyat birlikteliğine yönelik irade uyuşmasını içeren söz konusu eylem fiyat birlikteliği olarak kabul edilmektedir.
- (107) Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde; "*Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve uyumlu eylemler*", "kartel" olarak tanımlanmaktadır. Hem Türk rekabet hukukunda hem de dünya genelindeki uygulamada rakipler arasında fiyat, miktar veya bunları etkileyen hususlara yönelik gerçekleşen tek veya karşılıklı bilgi değişimleri de kartel olarak kabul edilebilmektedir. Bu açıdan yukarıda açıklanan eylemlerin Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinin (ç) bendinde yer alan 'kartel' tanımına uygun olduğu değerlendirilmektedir.

- (108) Bu çerçevede, Kanun'un 4. maddesini ihlal eden uygulamaların Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca "kartel" kategorisinde olması nedeniyle, temel para cezasının hesaplanmasında ALBEREN, ATAK ve TETAŞ'ın Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin %2'si ile %4'ü arasında bir oranın esas alınması gerekmektedir.
- (109) Aynı maddenin ikinci fıkrasında, söz konusu oranın belirlenmesinde ilgili teşebbüslerin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlarının dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir. Bu çerçevede temel para cezasına esas oran % (.....) olarak belirlenmiştir.
- (110) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise ilk fıkraya göre belirlenen para cezası miktarının bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılacağı düzenlenmiştir. Ancak mevcut dosya bakımından inceleme konusu uygulamaların bir yıldan az devam etmiş olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle süre bakımından ilk fıkraya göre belirlenecek para cezası miktarında artırıma gidilmesine gerek bulunmamaktadır.
- (111) Ceza Yönetmeliği'nin 6. ve 7. maddesi kapsamında temel para cezasını ağırlaştırıcı ve hafifletici hususlar düzenlenmektedir. Dosya kapsamında ağırlaştırıcı unsur bulunmama ile birlikte, teşebbüslerin söz konusu raporların paylaşımının risk taşıdığı anlaşılmaya üzerine söz konusu raporların üretici teşebbüslerle paylaşımını durdurmaları dikkate alınarak, Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesi uyarınca idari para cezası yarısı oranında indirilmiştir. Bu çerçevede idari para cezası yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren % (.....)'i olarak belirlenmiştir.
- (112) Diğer yandan ATA ve PAŞA ile ilgili olarak, bu teşebbüsler tarafından üretici teşebbüslere ürün-hizmet türü ve fiyatı bilgisini içerecek şekilde rapor gönderme eyleminin bir kartel eyleminden ziyade karteli kolaylaştırıcı bir davranış olarak ele alınması dolayısıyla, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden uygulamaların Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca "diğer ihlaller" kategorisinde olması nedeniyle, ilgili teşebbüslerin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar da dikkate alınarak temel para cezasına esas oran % (.....) olarak belirlenmiştir.
- (113) Öte yandan, söz konusu uygulamaların bir yıldan az devam etmiş olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle süre bakımından ilk fıkraya göre belirlenecek para cezası miktarında artırıma gidilmesine gerek bulunmamaktadır.

Dosya kapsamında Ceza Yönetmeliğinin 6. maddesi kapsamında ağırlaştırıcı unsur bulunmama ile birlikte, söz konusu teşebbüslerin derhal ihlale son vermiş olmaları, ihlalin etkisi ve neden olabileceği zararın boyutu dikkate alınarak Yönetmelik'in 7. maddesi uyarınca idari para cezası yarısı oranında indirilmiştir. Bu çerçevede idari para cezası yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren % (.....)'i olarak belirlenmiştir.

J. SONUÇ

(114) 26.09.2019 tarihli ve 19-33/489-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

1-

- a) Alberen Elektronik İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti., Atak Taksi Elektronik İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti. ve Tetaş Elektronik Ltd. Şti.'nin taksimetre ve taksilere yönelik yan ürün ve hizmetlerden tarife pazarlarında birlikte fiyat belirlemek suretiyle,
- b) Ata Taksimetre Muayene Servisleri Ltd. Şti. ve Paşa Taksimetre Ltd. Şti.'nin ise üretici teşebbüslere ürün-hizmet türü ve fiyatı bilgisini içerecek şekilde rapor göndererek ihlali kolaylaştırıcı eylemde bulunmak suretiyle

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine OYBİRLİĞİ ile,

2- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının

a) (a) bendi ve ikinci fıkrası ile 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2020 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin taktiren %(. ....)'i oranında olmak üzere;

- Alberen Elektronik İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'ye 24.498,34 TL,
- Atak Taksi Elektronik İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.'ye 9.813,22 TL
- Tetaş Elektronik Ltd. Şti.'ye 8.315,29 TL,

b) (b) bendi ve ikinci fıkrası ile 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2020 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin taktiren %(. ....)'i oranında olmak üzere;

- Ata Taksimetre Muayene Servisleri Ltd. Şti.'ye 785,38 TL,
- Paşa Taksimetre Ltd. Şti.'ye 3.395,95 TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

3- Taksimetreler ile ilgili düzenlemelerin yapılması hususunda yetkili olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına, taksimetrelerin azami tarife ayar ücretlerinin belirlenmesine yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi çerçevesinde görüş gönderilmesini teminen Başkanlığa yetki verilmesine OYBİRLİĞİ ile

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, karar verilmiştir.